

Fem dikter

KATJA PERAT
Fem dikter

Översättning till svenska från slovenska av Sophie Sköld, 2015.
Översättning till engelska från slovenska av Jasmin B. Frelih.

Umeå, 2015

VERSOPOLIS

With the support of the
Creative Europe Programme
of the European Union

Urval av Erik Jonsson för det europeiska samarbetsprojektet Versopolis.

Detta häfte är ej till försäljning utan distribueras enbart genom Littfest – Umeås internationella litteraturfestival, samt inom projektet Versopolis.

This project has been funded with support from the European Commission. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein.

© Katja Perat

FORMGIVNING Johan Hammarström

TRYCKNING tryckning.nu | h:ström – Text & Kultur AB, Umeå, 2015.

Foto: Tihomir Pirne

KATJA PERAT,

född 1988 i slovenska Ljubljana, är poet och litteraturkritiker. Hennes dikt är högljudd, full av ironi samt rymmer blinkningar till filosofi- och litteraturhistorien. I sitt hemland får Perat, trots att hon själv ogillar termen, leva med att kallas "sin generations röst". Med detta utdrag ur samlingen *Najboljši so padli* (*The best have fallen*) presenteras Katja Perats poesi för första gången på svenska.

RISK

Beloved

Contra-revolutionaries and cowardly lovers

Monuments to the uselessness of human candor,

Tasteless as dry meat

Brothers in crime

He who has never risked his conceit,

Has never been entitled to the status of self-employment
in culture.

TVEGANJE

Ljubi

Protirevolucionarji in strahopetni ljubimci,

Spomenik nekoristnosti človeške resnicoljubnosti,

Pusti kot suho meso,

Bratje v zločinu,

Kdor ni nikdar tvegal svojega samoljubja,

Ni bil nikdar upravičen do statusa samozaposlenega v kulturi.

RISK

Älskade

Kontrarevolutionärer och feiga älskare,

Monument över den mänskliga uppriktighetens meningslöshet,

Smaklösa som torkat kött,

Medbrottslingar,

Den som aldrig har riskerat sin fåfånga

Har aldrig haft rätt att kalla sig egenföretagare

inom kultursektorn.

ENGELS

I can say with certainty,
that the only man who could love me without forcing
himself,
is Friedrich Engels.

There is a silent treaty among subordinates;
that at all times of the day,
without obligation,
and without a shutterbug, who would cram that
moment into eternity,
they can place their heads into each other's lap,
and summon comfort.

I go to the bathroom,
to fix my hair and smudged mascara.
I bump into a flock escaped from history text-books.
They drift in a long line along the narrow hallway.
They jostle past each other,
as if there was revelation at the end, or at least some
blueberry pie.

I feel uncomfortable,
when Robespierre grabs my collar and pushes me up
against the wall,
so my feet dangle ten centimeters above the ground.
Angry lad.
So much blood spilled for freedom of speech, and now
we're all silent.

Nobody feels a sense of calling.
We're making out with other losers in corners.
Nobody wants to lay out a plan for a better tomorrow.

ENGELS

Z gotovostjo lahko rečem,
Da je edini moški, ki bi me lahko ljubil, ne da bi se
silil s tem,
Friedrich Engels.

Med drugouvrščenimi obstaja tihi dogovor,
Da lahko drug drugemu ob vseh trenutkih dneva
Brez obveze
In brez fotografa, ki bi trenutek tlačil v večnost,
Položijo glavo v naročje
In zahtevajo toplino.

Na stranišče grem,
Da bi si popravila frizuro in razmazano maskaro.
Zaletim se v trop pobeglih iz zgodovinskih učbenikov.
V dolgi vrsti jih nese po ozkem hodniku.
Drenjajo se drug mimo drugega,
Kot bi jih na koncu čakalo razodetje ali vsaj borovničeva pita.
Neprijetno mi je,
Ko me Robespierre prime za ovratnik in me dvigne ob steni,
Da z nogami bingljam deset centimetrov nad tlemi.
Jezen fant.
Toliko krvi za svobodo govora, in zdaj smo vsi tiho.
Nihče se ne čuti poklicanega.
Po kotih se mečkamo z drugimi zgubami.
Nihče ne bi predlagal svojega načrta za boljši jutri.

ENGELS

Jag kan med säkerhet säga
Att den ende man som skulle kunna älska mig utan att tvinga
sig själv till det,
Är Friedrich Engels.

Det finns en tyst överenskommelse mellan dem som kommer
på andra plats,
Att de närsomhelst under dygnet
Utan förpliktelser
Och utan någon fotograf som pressar in ögonblicket i evigheten,
Kan lägga huvudet i varandras knä
Och be om tröst.

Jag går till toaletten
För att fixa mitt hår och den utkletade mascaran.
Jag springer in i en flock som smitit från läroböckerna i historia.
De drar fram i en lång rad längs den smala korridoren.
De knuffar sig förbi varandra,
Som om det fanns en uppenbarelse i andra änden, eller
åtminstone blåbärspaj.

Det är obehagligt
När Robespierre tar mig i kragen och trycker upp mig mot väggen
Så att mina fötter dinglar tio centimeter ovanför marken.
En arg kille.
Så mycket blod har flutit för yttrandefriheten och nu är vi alla tysta.
Ingen känner sig manad.
Vi hånglar med andra förlorare i vråna.
Ingen vill göra upp en plan för en bättre morgondag.

There is no überman
that would suddenly appear and save the day.

I feel sorry for Robespierre.
His essay against capital punishment was good.
I move along his face with the edge of my palm.
He is not beautiful and he was wrong many times.
Yet I am full of compassion, when he stands before me
so upset.

We are equal before law,
but he needs explaining,
that equality, as all on Earth,
has its limit, one that is thin and hardly visible.
He can't take me with him.

I go back to Friedrich —
there is nothing great about him.
I seek refuge in his kind subordination,
as orthodox Jews seek refuge in the shadow of His wings.

Nobenega nadčloveka ni nikjer,
Ki bi se iznenada pojavil in rešil stvar.

Žal mi je za Robespierra.
Tisti njegov spis proti smrtni kazni je bil dober.
Z robom dlani grem ob njegovem obrazu.
Ni lep in velikokrat se je zmotil.
Vendar sem polna sočutja, ko tako razburjen stoji pred
mano.

Pred zakonom sva enaka,
A treba mu bo razložiti,
Da ima enakost, kot vse na svetu,
Nekje svojo mejo, ki je tenka in komaj vidna.
Ne more me vzeti s sabo.

Vračam k Friedrichu —
Nič velikega ni na njem.
Zatekam se k njegovi dobrotljivi drugorazrednosti,
Kot se pravoverni Judje zatekajo v senco Njegovih peruti.

Det finns ingen övermänniska
Som plötsligt dyker upp och ordnar upp saker och ting.

Jag tycker synd om Robespierre.
Hans essä mot dödsstraff var bra.
Med handflatans kant rör jag mig längs hans ansikte.
Han är inte vacker och många gånger har han haft fel.
Ändå fylls jag av medkänsla när han står så upprörd framför mig.
Vi är lika inför lagen,
Men han måste förklara
Hur jämlikhet, precis som allt här på jorden,
Har en gräns, en som är tunn och som knappt syns.
Han kan inte ta mig med sig.
Jag återvänder till Friedrich –
Det finns inget storslaget över honom.
Jag söker skydd i hans vänliga medelmåttighet,
Likt ortodoxa judar som söker skydd i Hans vingars skugga.

DECONSTRUCT ME

I
(with my libertine relation to reality)
Am a kind of perfection.

Golden dreams of the avant-garde,
Dismantled identity,
Victory of a useless complication,
A girl turned into a washing machine,
The cut up body,
Strewn across the desert —

This is what we fought for,
This is the kingdom,
That prevailed over fascism,
I am your victory.
Thanks.

I don't need attention,
I don't demand love,
We're fair and square with the universe,
It owes me no favor.

I am the made-up perfection,
I am the infinity of made-up perfections,
That demand infinite upkeep,
I am, what I am
I am, what I know
I am, what I've fought for,
I am, what I turn away from,

DEKONSTRUIRAJ ME

Jaz
(s svojim svobodomiselnim odnosom do resničnosti)
Sem neka popolnost.

Zlate sanje avantgardistov
Razstavljena identiteta,
Zmagoslavje nekoristne komplikacije,
Dekle, ki se je spremenilo v pralni stroj,
Razkosano telo,
Raztreseno po puščavi —

Za to smo se borili,
To je kraljestvo,
Ki je obračunalo s fašizmom,
Jaz sem vaša zmaga.
Hvala.

Ne potrebujem pozornosti,
Ne zahtevam ljubezni,
Z veseljem sva poravnala račune,
Nobenihih uslug mi ne dolguje.

Sem izmišljena popolnost,
Sem neskončno izmišljenih popolnosti,
Ki zahtevajo neskončno vzdrževanje,
Sem, kar sem,
Sem, kar znam,
Sem, kar sem si izborila,
Sem, od česar se obračam,

DEKONSTRUERA MIG

Jag
(med min frisinnade inställning till verkligheten)
Är fulländning av något slag.

Avantgardets gyllene drömmar,
En nedmonterad identitet,
Segern hos en onödig svårighet,
En flicka som förvandlas till en tvättmaskin,
En uppskuren kropp,
Utspridd i öknen -

Detta är vad vi kämpat för,
Detta är riket,
Som gjorde upp med fascismen,
Jag är er seger.
Tack.

Jag behöver inte uppmärksamhet,
Jag kräver inte kärlek,
Vi har gjort upp med universum,
Det har inga skulder till mig.

Jag är påhittad fulländning,
Jag är en oändlighet av påhittad fulländning
Som kräver oändligt underhåll,
Jag är vad jag är,
Jag är vad jag vet,
Jag är vad jag har kämpat för,
Jag är vad jag vänder mig bort från,

I am, what I'm facing toward
I am, what has been ascribed to me,
I am, what slides past unnoticed.

Deconstruct me,
This is the only intimate plea that I can make,
Deconstruct me,
Take me out of literature,
And ready me for love.

Sem, proti čemur sem obrnjena,
Sem, kar mi pripisujete,
Sem, kar neopaženo zdrzne mimo.

Dekonstruiraj me,
To je edina intimna zahteva, ki jo lahko postavim,
Dekonstruiraj me,
Vzemi me iz literature
In me pripravi za ljubezen.

Jag är vad jag vänder mig mot,
Jag är vad som tillskrivits mig,
Jag är det som obemärkt glider förbi.

Dekonstruera mig,
Det är det enda intima krav som jag ställer,
Dekonstruera mig,
Ta mig ut ur litteraturen,
Och förbered mig för kärleken.

FUCK YOU, GINSBERG

Autumn is merciless,
When you're counting on beauty,
For which you assumed that it belongs to you,
In the minutes,
When you were not ready to understand,
That things do not belong.

Anyone can say,
That he has seen the best men of his generation
Fail,
But not to many does history bow to their failure,
Anyone can say,
That the
Weight of the world
Is love,
But not to many
Does love acknowledge,
That they were right.
Autumn is merciless for the lonely Europeans,
Partial to despair,
Who in their long coats lean on walls,
Abandoned by godknowswhat.
We're envious, you know.
Not of nights in cold apartments
And alcohol's delirium,
Of abstract stuff,
Of the way you wear your clothes
And are your own history.
We have assumed,
That you know,

JE BI SE, GINSBERG

Jesen je neusmiljena,
Kadar računaš z lepoto,
Za katero si predpostavil, da ti pripada,
V minutah,
Ko nisi bil pripravljen razumeti,
Da stvari ne pripadajo.

Vsak lahko reče,
Da je videl najboljše ljudi svoje generacije
Propasti,
Ampak redkim se zgodovina prikloni za propad,
Vsak lahko reče,
Da je
Teža sveta
Ljubezen,
Ampak redkim
Da ljubezen priznanje,
Da se niso motili.
Jesen je neusmiljena za samotne Evropejce,
Naklonjene brezupu,
Ki se v dolgih plaščih naslanjajo na zidove,
Zapuščeni od bogvečesa.
Zavistni smo, veš.
Ne do noči v neogrevanih stanovanjih
In alkoholnega delirija,
Do abstraktnih stvari,
Do načina, kako nosiš svoje obleke
In si svoja lastna zgodovina.
Predpostavili smo,
Da veš,

Hösten är skoningslös
När du räknar med skönheten,
Som du antagit tillhör dig,
Under de minuter,
När du inte var beredd att förstå,
Att saker och ting inte hör till.

Vem som helst kan säga
Att han såg sin generations största begåvningar
Misslyckas,
Men historien bugar inför få människors misslyckande,
Vem som helst kan säga
Att världens tyngd
Är kärleken
Men det är inte många
Som kärleken erkänner
Hade rätt.
Hösten är skoningslös mot ensamma européer
Med en dragning åt förtvivlan,
Som lutar sig mot väggar i långa rockar,
Övergivna av gud vet vad.
Du vet, vi är avundsjuka.
Inte på nätter i ouppvärmade lägenheter
Och på alkoholrus,
På abstrakta föremål,
På sättet du bär upp dina kläder
Och är din egen historia.
Vi har utgått från
Att du vet

What freedom is
And when we're thinking of you
We get the sensation,
That where you are, the summer's infinite.
Anyone can say,
That he has given them
(more often to people than to countries)
Everything
And is now nothing
But the countries aren't listening,
Let alone people.
Only for the feeling,
That
Everything is in reach
In the glimpse
Of width,
That you are confined by reality,
But you can always count on it,
That this freedom,
Which is you yourself,
Is unconditionally at your disposal.
That you can say,
I wish
And you touch,
Without, halfway through,
Stopping in a spasm,
Just for this feeling,
I can easily trade my car
And a secure lodging every night
And education,
To which I strive,
Things that I call security
And by that I don't know,
If they can live up to their name.
Here lies envy.
You have no clue,

Kaj je svoboda,
In kadar mislimo nate,
Se nam zdi,
Da kjer si, gre poletje v neskončnost.
Vsak lahko reče,
Da je čemu
(čeprav pogosteje ljudem kot državam)
Dal vse
In je zdaj nič,
Ampak države ne poslušajo,
Kaj šele ljudje.
Samo za občutek,
Da je
Vse dosegljivo
V pogledu
Na prostranost,
Da te omejuje resničnost,
Se pa vedno lahko zanašaš,
Da ti je svoboda,
Ki si ti sam,
Brezpogojno na razpolago,
Da lahko rečeš
Katja Perat: Najboljši so padli
58
59
Želim si
In se dotakneš,
Ne da bi se na pol poti
Ustavil v krču,
Samo za ta občutek,
Zlahka zamenjam svoj avto
In gotovo prenočišče vsako noč
In izobrazbo,
Za katero si prizadevam,
Stvari, ki jih imenujem varnost
In pri tem ne vem,

Vad frihet är,
Och när vi tänker på dig
Får vi känslan
Att sommaren aldrig tar slut där du är.
Vem som helst kan säga,
(oftare till människor än till länder)
Att han har gett dem
Allt
Och är nu ingenting,
Men länder lyssnar inte,
Än mindre människor.
Det är bara en känsla,
Av att allt är inom räckhåll
För en skymt
Av vidden,
Av att du är begränsad av verkligheten,
Men att du alltid kan räkna med
Att denna frihet,
Som du själv är,
Villkorslöst står till ditt förfogande.
Att du kan säga
Jag vill,
Och så vidrör du,
Utan att stoppas av kramper halvvägs,
För bara denna känsla
Skulle jag lätt byta min bil
Och någonstans att sova tryggt varje natt
Och utbildning
Som jag eftersträvar,
Saker som jag kallar trygghet
Och med det vet jag inte,
Om de kan leva upp till sitt namn.
Däri finns avundsjukan.
Du har ingen aning om

How angry I am,
With hazards,
That separate me from things which are not I,
And necessities,
That with a nietzschean gesture time and time again
return me into that which,
As some say,
Was meant for me.
Us people miss scents
And we miss touches
And we often miss things,
That we have never met,
Freedom, for example,
Us people scarcely part with things,
Because we do not know how to be gentle with
Them,
Without making them our own.
Movement,
Slipping,
Change.
We do not know a lot about that.

It holds,
That the weight of the world is love
But,
To tell you the truth,
Who gives a damn?

Če so dorasle svojemu imenu.
V tem je zavist.
Pojma nimaš,
Kako jezna sem
Na slučajnosti,
Ki me ločujejo od stvari, ki niso jaz,
In nujnosti,
Ki me z ničejansko gesto vsakič znova vrnejo v to,
Kar mi je namenjeno.
Ljudje pogrešamo vonje
In pogrešamo dotike
In pogosto pogrešamo stvari,
S katerimi se nismo nikdar srečali,
Svobodo, na primer,
Ljudje se stežka ločimo od stvari,
Ker ne vemo, kako bi bili nežni z njimi,
Ne da bi jih lastnili.
Gibanje,
Izmuzljivost,
Sprememba.
O tem ne vemo veliko.

Drži,
Da je teža sveta
Ljubezna,
Ampak, čisto po pravici,
Koga briga?

Hur arg jag är
På slumpen,
Som skiljer mig från saker som inte är jag,
Och på nödvändigheten,
Som med en nietzscheansk gest gång på gång
För mig tillbaka till det
Som vissa säger
Är ämnat för mig.
Vi människor saknar dofter
Och vi saknar beröring
Och ofta saknar vi sådant
Som vi aldrig har stött på,
Frihet, till exempel,
Vi människor gör oss motvilligt av med saker,
För att vi inte vet hur man ska hantera dem med varsamhet,
Utan att göra dem till våra.
Rörelse,
Undvikande,
Förändring.
Det är inte mycket vi vet om den.

Det sägs
Att världens tyngd
Är kärleken
Men, allvarligt talat,
Vem fan bryr sig?

WHAT ARE DIALECTICS?

Every time somebody says

Cunt

I wish to jump on the couch in the corner and covered with blankets read
The Phenomenology of Spirit.

Every time somebody says

The Phenomenology of Spirit,

I wish to grab him by the hand and leave with him to kiss
on the fire escape stairs.

KAJ JE DIALEKTIKA

Vsakič, ko nekdo reče

Pička,

Si želim, da bi šla na kavč v kotu pod deko brat
Fenomenologijo duha.

Vsakič, ko nekdo reče

Fenomenologija duha,

Si želim, da bi ga prijela za roko in se šla z njim poljubljat
na požarne stopnice.

VAD ÄR DIALEKTIK?

Varje gång någon säger

Fitta

Vill jag hoppa upp i soffan i hörnet

Och läsa Andens fenomenologi under en filt.

Varje gång någon säger

Andens fenomenologi

Önskar jag att jag kunde jag ta honom i handen och gå därifrån

för att kyssas

I brandtrappan.

